

**VII-OJI NACIONALINĖ JAUNŪJŲ SOCIOLOGŲ IR
ANTROPOLOGŲ KONFERENCIJA**

**„AKTUALŪS SOCIOLOGIJOS IR ANTROPOLOGIJOS
TYRIMAI: PROBLEMAS IR KONTEKSTAI“**

Nuotolinė konferencija

2021 m. kovo 26 d.
Kaunas

PRANEŠIMŲ SANTRAUKOS

9.45 – 10.00	Jungiamės ir sveikinamės (prisijungimo nuoroda)	
10.00-10.15	<ul style="list-style-type: none"> ○ Sveikinimo žodis. ○ VDU Socialinių mokslų fakulteto prodekanė doc. dr. Kristina Kovalčikienė ○ Lietuvos sociologų draugijos valdybos narys doc. dr. Liutauras Kraniauskas 	
10.15-11.00	I Plenarinė diskusija. (prisijungimo nuoroda) Moderatorė doc. dr. Jurga Bučaitė-Vilkė <i>Kaip sociologinė vaizduotė gali padėti susikalbėti pandemijos kasdienybėje?</i> Doc. dr. Rūta Žiliukaitė, VU Filosofijos fakultetas, dr. Marius Kalanta, VU, Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas, VŠĮ „Versli Lietuva“	
11.00-11.50	II Plenarinė diskusija. (prisijungimo nuoroda) Moderatorė Ieva Dryžaitė <i>Ką šiandien Lietuvoje veikia sociologai?</i> Dovilė Kriukelytė, projektų ir socialinio verslumo iniciatyvų koordinatorė, Lietuvos socialinių inovacijų klasteris, Aistė Kriaučiūnaitė, tyrimų analitikė, “Euromonitor International“	
11.50-12.00	Kavos pertrauka	
12.00-13.45	I paralelinė sesija (prisijungimo nuoroda) Moderatorė: Almanė Pakrijauskaitė Diskutantai: prof. dr. Vylius Leonavičius, dr. Rasa Indriliūnaitė	II paralelinė sesija (prisijungimo nuoroda) Moderatorė: Rūta Dapkūnaitė Diskutantai: prof. Milda Ališauskienė, dr. Daumantas Stumbrys, programos „Renkuosi mokytį“ alumnas
	Ilona Tamutienė (VDU) <i>Alkoholio žalos kitiems nei geriantysis rodikliai alkoholio politikos pokyčių kontekste</i> Vytautas Kirka (VDU) <i>Vaiko teisių apsaugos užtikrinimo iššūkiai Covid-19 pandemijos metu Lietuvoje</i> Jovita Žekaitė (VU) <i>Patyčios elektroninėje erdvėje nuotolinio ugdymo laikotarpiu</i> Tautvydas Vencius (LSMC) <i>Socialinis mobilumas tarp kartų Lietuvoje: skirtingo matavimo perspektyvos</i> Indrė Kirelienė (LSMC) <i>Indijos piliečių imigracija į Lietuvą edukaciniais tikslais: kliūtys integruojantis į darbo rinką</i>	Roman Balandiuk (VMU) <i>What Does it Mean to be a Great Teacher? Experiences of Gymnasium Teachers</i> Kateryna Horlenko (VMU) <i>Going through Four Gates: Teachers' Agency in Implementing Personalised Learning</i> Junbin Shao (VMU) <i>Voices in Between Truth and Rumor: Online Social Actions in China at the Beginning of Covid-19</i> Plinschi Cătălina (Moldova State University) <i>Sacral Violence among Romanians</i>
13.45-14.00	Pietų pertrauka	
14.00-15.50	III paralelinė sesija (prisijungimo nuoroda) Moderatorius: Benediktas Gelūnas Diskutantai: doc. dr. Jūratė Imbrasaitė, dr. Apolonijus Žilys	IV paralelinė sesija (prisijungimo nuoroda) Moderatorius: Vidmantas Vyšniauskas Diskutantai: prof. dr. Vytis Čubrinskas, dr. Eugenijus Liutkevičius, Renida Baltrušaitytė
	Eimantė Zolubienė, Jurgita Jurkevičienė, Arvydas Grišinas, Vaida Jankauskaitė, Vilma Sukackė (KTU) <i>Naujienu gyvavimo ciklai žiniasklaidoje: teorinės įžvalgos ir empiriniai pavyzdžiai</i> Greta Krilavičiūtė (VDU) <i>Gender and Women's Nonverbal Communication in Politics</i> Laura Daukšaitė (CEU) <i>Perėjimas post-sovietinėje pilietinėje visuomenėje: kairieji socialiniai judėjimai Lietuvoje</i> Irminda Beneševičiūtė (VDU) <i>Neįgalių asmenų socialinė jungtis per nevyriausybių organizacijų veiklas: į(si)traukimas į problemų sprendimo procesą</i> Darius Giedraitis (VDU) <i>Kauno rajono bendruomenių įtaka vietos savivaldos socialiniam, kultūriniam ir ekonominiam vystymuisi</i>	Sigita Astikienė (VDU) <i>Darbinio gyvenimo ciklo ritualai kultūros darbuotojų bendruomenėje</i> Nerijus Pipiras (VDU) <i>Visapusiškas asmenybės ugdymas pagal Mečislovą Reinį</i> Rūta Matimaitytė (LII) <i>Kokybinio interviu metodo taikymo iššūkiai ir galimybės „vilko vaikų“ istorijos tyrimuose</i> Agnieška Avin (VDU) <i>Engaged Anthropology: When Writing Becomes Political</i> Kornelija Čepytė, Ugnė Barbora Starkutė („Anthropos“) <i>Application of Anthropological Knowledge in School Textbooks - Representations of Cultures</i>

I PARALELINĖ SESIJA.

12.00–13.45

**Moderatorė: Almanė Pakrijauskaitė
Diskutantai: Vylius Leonavičius, Rasa Indriliūnaitė**

Vaiko teisių apsaugos užtikrinimo iššūkiai Covid-19 pandemijos metu Lietuvoje

Vytautas Kirka¹

Lietuva nuo 2020 m. kovo mėn. susidūrė su naujais iššūkiais, kada dėl COVID-19 viruso grėsmės pradėta taikyti karantino priemonės. Pandemija palietė ir specialistus dirbančius vaiko gerovės srityje, kada teko labai greitai persiorientuoti prie pasikeitusių darbo sąlygų bei padėti šeimoms, kuriose pažeidžiamos vaiko teisės. Karantino metu vaikui padidėjo rizika: patirti smurtą; negauti tinkamo maitinimosi; susidurti su suaugusiųjų asmenų žalingu alkoholio, psichotropinių medžiagų vartojimu; negauti tinkamo ugdymo ir užimtumo.

Kokybinio tyrimo metu buvo aiškinamasi, su kokiais iššūkiais užtikrinant vaiko teises pandemijos metu susiduria atvejo vadybininkai, vaiko teisių apsaugos specialistai, kas pasikeitė jų darbe.

---

¹ VDU Politikos mokslų ir diplomatijos fakulteto doktorantas, VVTAJT prie SADM Kauno miesto vaiko teisių apsaugos skyriaus vyriausiasis specialistas.

Patyčios elektroninėje erdvėje nuotolinio ugdymo laikotarpiu

Jovita Žėkaitė²

Prasidėjusi COVID-19 pandemijai ir ugdymo procesą perkėlus išskirtinai į elektroninę erdvę, kilo pagrįstų nuogąstavimų, kad tradicinės patyčių formos, kurios buvo pakankamai plačiai paplitusios Lietuvoje (PSO, 2018 m. duomenimis, patyčias patyrė beveik kas trečias 11–13 m. paauglys) priskels į elektroninę erdvę. Nepaisant kilusių nuogąstavimų įvairių atliktų tyrimų duomenimis patyčių elektroninėje erdvėje skaičiai sumažėjo. 2020 m. rudenį atliktos (5–8 klasių mokinių) tyrimo apklausos metu (n = 328) 15 proc. atsakiusių teigė, kad yra užgauliojami patys, 41,5 proc. pastebėjo, kad užgauliojami kiti vaikai, o 20 proc. teigė, kad užgauliojami mokytojai. Daugiau patyčių patyrė, vaikai, kurie turėjo ugdymosi sunkumų $\chi^2 = 15,384$; p = 0,004. Atliktus kokybinį tyrimą buvo pastebėta, kad patyčios nuotolinio ugdymo metu buvo nukreiptos arba į konkrečius asmenimis (mokinius, mokytojus) arba tyčiojantis, erzinant buvo siekiama sutrikdyti nuotolinių pamokų eigą. Kokybinio tyrimo metu išryškėjo ir skirtingas ekosistemos dalyvių (vaikų, tėvų, mokytojų ir mokyklų administracijų atstovų) suvokimas apie elektronines patyčias ir jų daromą žalą.

Šio pranešimo metu plačiau pristatysiu skirtingų ekosistemos dalyvių (vaikų, tėvų, mokytojų ir mokyklų administracijų atstovų) požiūrį į elektronines patyčias, elektroninių patyčių tikslus ir formas, nuotolinio ugdymo laikotarpiu.

Tyrimui finansavimą skyrė Lietuvos mokslo taryba (LMTLT), sutarties Nr. S-COV-20-67

---

² Vilniaus Universiteto Filosofijos fakulteto Sociologijos ir Socialinio darbo instituto Kriminologijos katedros doktorantė.

Socialinis mobilumas tarp kartų Lietuvoje: skirtingo matavimo perspektyvos

Tautvydas Vencius³

Socialinis mobilumas apibrėžiamas ir įvardijamas kaip judėjimas tarp socialinių pozicijų daugiamatėje socialinėje erdvėje (Werner, J., 2013). Jis gali būti nagrinėjamas *intrageneraciniu* (mobilumas asmens gyvenimo eigoje, t. y. vienos kartos rėmuose) ir *intergeneraciniu* (mobilumas tarp kartų) požiūriu. Vis tik Lietuvoje tiek pagrindiniuose politiniuose dokumentuose, tiek mokslininkų tyrimuose nebuvo skirta pakankamai dėmesio socialinio mobilumo tyrimams, o jo užtikrinimo siekis niekada nebuvo vyraujantis klausimas politinėje darbotvarkėje. Nepaisant to, tai turėtų būti svarbus politinis ir akademinis klausimas, nes esame tarp tų valstybių, kurios įsipareigojo diegti visų piliečių vienodų galimybių idėją.

Vis dėlto vienas esminių klausimų socialinio mobilumo tyrimuose – kuo remiantis jį išmatuoti? Empiriniai tyrimai rodo, kad socialinio mobilumo tarp kartų lygiai ir tendencijos skirtingose šalyse skiriasi ne tiek dėl laikmečio, bet dėl jo matavimo pasirinkimo. Įvertinus tai, kad socialinis mobilumas yra susijęs su tokiais sąvokomis kaip nelygybė, socialinė atskirtis ir įtrauktis, klasė ir socialinė stratifikacija, kai mobilumas reiškia judėjimą tarp skirtingų ir nelygių socialinių grupių ar klasių bei tarp atskirties ir įtraukties, matavimo pasirinkimas tampa esmine empirinio tyrimo sąlyga. Vis tik pripažįstama, kad socialinės pozicijos, kurios gali būti lyginamos, dažniausiai remiasi profesinėmis, pajamų, išsilavinimo ar kitomis socialinės klasės ar socio-ekonominėmis padėties schemomis.

Todėl pranešime bus siekiama apžvelgti, kokiomis socialinio mobilumo matavimo perspektyvomis šiuolaikinės kartos galimybės kilti „socialinėmis kopėčiomis“ yra menkesnės nei ankstesnėse kartose? Kokios socialinės apsaugos priemonės gali vesti socialinio mobilumo kelią „aukštyn“? Kuri socialinio mobilumo matavimo perspektyva gali būti laikoma patikimiausia? Tai pagrindiniai pranešimo klausimai, kurių atsakymai leidžia įsitikinti, kad socialinio mobilumo tema sulaukia per mažai politikos formuotojų ir akademikų dėmesio.

Literatūra:

Werner, 2013. The coherency of social mobility and residential mobility: a comparative analysis of Germany and Lithuania [interaktyvus] Lithuania: Kaunas University of Technology. Prieiga per internetą: http://www.lidata.eu/files/seminarai/2013-10-25/4_Mobility_paper.pdf.

---

³ Lietuvos socialinių mokslų centro Sociologijos instituto doktorantas.

Indijos piliečių imigracija į Lietuvą edukaciniais tikslais: kliūtys integruojantis į darbo rinką

Indrė Kirelienė⁴

Imigracija dažnu atveju reiškia procesą, kuomet atvykstama į priimančiąją šalį su tikslu joje apsigyventi. Lyginant su darbo imigracija, tik nedidelis procentas atvykusiųjų yra edukaciniais tikslais atvykę imigrantai. Didžiausia dalis atvykusiųjų studijuoti yra Indijos piliečiai, tačiau po studijų baigimo, įgiję aukštą kvalifikaciją, asmenys persikelia gyventi ir pridėtinę vertę kurti kitose šalyse.

Lietuvos moksliniame diskurse trūkstant empirikos imigrantų integracijos į darbo rinką tematikoje, skatinama tolimesnė polemika edukacijos siekiančių imigrantų atveju. Objektu laikytina studijų/edukaciniais tikslais atvykusių imigrantų integracija Lietuvos darbo rinkoje. Norima išskirti integraciją į darbo rinką skatinančias ir slopinančias prielaidas.

Apžvelgiamas empirinis tyrimas atliktas kokybinių duomenų pagrindu (interviu), taip pat atlikta statistinių duomenų ir specialiųjų užklausų Migracijos departamentui sintezė. Atskleista, jog edukaciniais tikslais į Lietuvą imigravusių Indijos piliečių integraciją į darbo rinką sąlygojantys ir skatinantys veiksniai apima galimybes mokytis lietuvių kalbos kursuose, optimizuojant Užimtumo tarnybos bei įdarbinimo agentūrų paslaugas anglakalbiams imigrantams; *gerinant* aukštojo mokslo įstaigų vaidmenį padedant integracijos procese ir kt. Visgi, nuo pat atvykimo į Lietuvą pradžios, imigrantai susiduria su ribojimais ir diskriminacine įvardintina įstatymine spraga, kuri slopina jų profesinį / darbinį potencialą, saviraišką ir pačią integraciją į darbo rinką. Tik nuo 2021 m. kovo 1 d., įsigaliojus Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ pakeitimams atsiranda diskusiją skatinantys klausimai imigrantų integracijos į darbo rinką atveju.

Raktažodžiai: imigracija, imigrantų integracija, darbo rinką, migracija studijų tikslais.

---

⁴ LSMC Darbo rinkos tyrimų skyriaus doktorantė.

II PARALELINĒ SESIJA.

12.00–13.45

Moderatorē: Rūta Dapkūnaitē

Diskutantai: Milda Ališauskienē, Daumantas Stumbrys

What Does it Mean to be a Great Teacher? Experiences of Gymnasium Teachers

Roman Balandiuk⁵

The lack of sufficient scientific literature about the concept of “great teacher” using the lived experience of the great gymnasium teachers and the confusion in the scientific literature with synonymous use of the concepts “great teacher” and “good teacher” led to the existence of this research. Results: The overall aim of this qualitative phenomenological research was to explore the lived experience of great teachers who work at gymnasiums and the meaning of being great teachers for them. The great teacher is the educator who is committed to personal and academic development of pupils, remarkable in effectiveness and whose activities have long-term positive effects on schoolchildren. The comparison of the concepts of great and good teachers showed they have similarities and differences. It was found that main similarities between these concepts are that these people are outstanding educators and belong to the minority in their gymnasiums. However, the concept of great teacher is broader notion and is upper level than the concept of good teacher. It was established that the lived experience and the meaning of great teachers can be transmitted through seven themes as: being in expressing personal features, being in employing the emotional labour, being in understanding values, being in sustaining mission, being in empowering proficiency, being in collaboration of learners’ well-being and being in experiencing the feedback.

---

⁵ Vytautas Magnus University, Education Academy, Master student.

Going through Four Gates: Teachers' Agency in Implementing Personalised Learning

Kateryna Horlenko⁶

This exploratory qualitative study aimed to examine how teachers enacted agency in personalised learning environment in schools in Sweden. Personalised learning is a recent and under-conceptualised approach in education widely included in educational policies, which creates ambiguities about the role and agency of teachers in implementing it. Agency, as an interdisciplinary concept, denotes the independent actions of teachers. The study was guided by case study methodology, the qualitative data (interviews with 8 teachers, and materials from 4 respective schools) were analysed using thematic analysis method. The study defined that teachers exercise agency in four key areas: identity and expertise development, acting in a specific context, fostering relationships for collaboration and cocreation, and mediating learning. The schools partly shape the conditions for teachers to personalise learning and facilitate the accountability of teachers at the same time. The study revealed that personalisation driven by teachers does not happen as a set of teaching methods but emerges as a complex environment from taking human-oriented attitudes, intentionally building relationships and community relations with the school, sharing values, and applying teachers' tacit knowledge in the learning process. When exercising agency, teachers pass through four gates – practicality, moral purpose, innovation, and frustration – that represent the motivations, means, and results of their actions.

---

⁶ Vytautas Magnus University, Education Academy, Master student, programme Educational Management.

Voices in Between Truth and Rumor: Online Social Actions in China at the Beginning of Covid-19

Junbin Shao⁷

An unexplained pneumonia got attention in December 2019 in China. Before the scientific identification of the novel coronavirus on 12th January 2020, some judgement on the novel coronavirus aroused wide-range people's attention but deemed as false information and got admonished by the authority. Chinese netizen became angry after the death of the whistleblower and there were nation-wide social actions whose aims including seeking freedom of speech, which believed as the important factor that serving for better prevention of the novel coronavirus. Governmental behaviour, scientific identification and public reactions to unexplained pneumonia were different and they were not coordinated well at the early stage of this public health event. The situation raised the question of the position of empirical judgement/opinions that lies in between scientific truth/knowledge and rumour, especially how they should be treated in such an emergence. The necessity of freedom of speech and potential reasons used to restrict it are discussed in the social constructivism perspective.

---

⁷ Vytautas Magnus University, Department of Social Work, Master student.

Sacral Violence among Romanians

Plinschi Cătălina⁸

Various literary texts from antiquity to Modern Ages make references to human sacrifices in the Romanian territory. There were mentions of the so-called messengers sent by Dacians to the god Zalmoxis, sacrifices of the widows and children at the foundation of different buildings, and others. These sacrifices were meant to send a communication to the divinity in order to ask for rain, soil fertility or other help, or to make an exchange between the community and the god – „we kill a man for the good of all”.

Human sacrifices are not typical only for Romanians, this custom has been attested in all cultures in the European area, especially in the Scandinavian and Baltic regions, but what differentiates sacrifice in the Romanian space is the voluntary sacrifice. In our work, we tried to outline the main types of sacrifices in the Romanian region from the antiquity to Modern Ages based on written sources and to reveal the reasons for voluntary sacrifice.

This field is very little researched in Romania and there are still many gaps that can be completed only by future research.

Key words: Sacral violence, sacrifice, ritual, divinity.

---

⁸ Moldova State University, Master student, programme History and Philosophy.

III PARALELINĒ SESIJA.

14.00–15.50

Moderatorius: Benediktas Gelūnas
Diskutantai: Jūratė Imbrasaitė, Apolonijus Žilys

Naujienų gyvavimo ciklai žiniasklaidoje: teorinės įžvalgos ir empiriniai pavyzdžiai

Eimantė Zolubienė, Jurgita Jurkevičienė, Arvydas Grišinas, Vaida Jankauskaitė, Vilma Sukackė⁹

Šiuolaikinių visuomenių narius kiekvieną dieną įvairias kanalais pasiekia intensyvūs naujienų srautai. Šių srautų visuma formuoja bendrą viešą naujienų diskursą, kuriame dėl skaitytojų / klausytojų dėmesio konkuruoja įvairios temos, tarp jų – ir politinių problemų komunikacija. Kaip rodo skirtingų tyrėjų atliktos studijos (pvz., Lörcher, Neverla, 2015; Wang, Guo, 2018; Holt, Barkemeyer, 2012), naujienų komunikacijai yra būdinga dinamiška, cikliška vystymosi trajektorija, kuriai apibūdinti mokslininkai naudoja naujienų ciklo sampratą. Šis teorinis konceptas apibrėžia skirtingo intensyvumo naujienų „bangų“ cirkuliaciją žiniasklaidos kuriamame žinių lauke.

Šio pranešimo metu bus pristatomas tyrimas, kurio metu yra siekiama ištirti politikos problemų gyvavimo ciklus Lietuvos žiniasklaidoje. Atliekamas tyrimas nagrinėja skirtingo pobūdžio politikos problemų gyvavimo ciklus skirtinguose internetinių naujienų šaltiniuose. Analizuojami atvejai – su XVII vyriausybės veikla siejamos skirtingų visuomenės sričių reformos: vaiko teisių apsauga; etatinis mokytojų darbo apmokėjimas; aukštojo mokslo pertvarka; vaistų kompensavimas; alkoholio kontrolė ir pensijų reforma. Pranešimo metu bus pristatomos tyrimo pagrindimui naudojamos teorinės įžvalgos, metodologiniai tyrėjų sprendimai bei preliminarūs empirinio tyrimo rezultatai, iliustruojantys, kaip skiriasi skirtingų politikos problemų naujienų gyvavimo ciklai Lietuvos žiniasklaidoje.

Raktiniai žodžiai: naujienų gyvavimo ciklai, politikos problemos, žiniasklaidos tyrimai.

Mokslinį tyrimų projektą „Politikos problemų gyvavimo ciklai Lietuvos žiniasklaidoje“ finansuoja Lietuvos mokslų taryba.

---

⁹ Mokslo grupė „Pilietinė visuomenė ir darnus vystymasis“, Kauno technologijos universitetas.

Gender and Women's Nonverbal Communication in Politics

Greta Krilavičiūtė¹⁰

Deriving from the history of the social divide between gender roles, it is not surprising that stereotypes are implicating contemporary politics. Considering the differences in terms of characteristics between men and women and certain qualities' association to gender, political leaders, especially women, face challenges trying to win electoral campaigns. Nonverbal cues play an important part in reinforcing or diminishing gender stereotypes, which paint women more compassionate than men, but also weaker than men, which dissuades voters from electing and voting for women politicians to high positions (Iyengar and Barisione 2015). Political leaders must present themselves as trustworthy, credible and be convincing in terms of the message they send in order to be elected. Because nonverbal cues and signals are a lasting influence on the perception of political leaders, nonverbal communication becomes an essential tool to receive votes and gain support. Politicians' nonverbal signals contribute to their image, as well as to politicians leaving a lasting impression. H. Clinton will be taken as an example in order to evaluate whether nonverbal cues influence public perception and image of female politicians.

References:

Iyengar, S. and Barisione, M. (2015). Non-verbal cues as a test of gender and racebias in politics: the Italian case. *Italian Political Science Review / Rivista Italiana di Scienza Politica*, 45(2), p. 131-157.

---

¹⁰ Graduate student at Vytautas Magnus University.

Post-soviet civil society in transition: leftist social movements in Lithuania

Laura Daukšaitė¹¹

The existing discourse on leftist movements in post-Soviet countries characterizes them as weak and isolated. This research analyzes the case of Lithuania, which has had parliamentary left parties since the democratic transition. Despite this, a new leftist movement recently began to emerge. Therefore, I answer the question, why has the political opportunity emerged for new leftist political groups despite the presence of the “old” left in the Lithuanian government? I analyze the case on several levels. The macro-level analysis is based on the European Value Study (EVS) 2017 data, while for meso/micro-level analysis I conducted 8 interviews with the members of the new leftist movement. The research reveals that a precarious society was formed by the losers of democratic transition. The opportunity for the leftist movement to arise was due to disappointment in society, formed by a long-lasting inefficiency of political parties and their inability to deal with precarious conditions in the country. The new leftist movement was formed recently because of the frustration for the first post-Soviet generation, rising from the discrepancy between dominating class-based capitalist politics and social issues, which stimulated the search for alternative explanations of the socio-economic structure. Moreover, because of the nature of this generation, the new leftist movement is dual -- an anti-austerity-care movement, fighting not only for the improvement of the precarious conditions they are facing but also taking care of the most vulnerable ones and thus creating a more inclusive democracy.

---

¹¹ Centrinio Europos Universiteto (European Central University) alumnė.

Neįgalių asmenų socialinė jungtis per nevyriausybinių organizacijų veiklas: į(si)traukimas į problemų sprendimo procesą

Irmina Beneševičiūtė¹²

Pranešime pateikiami neįgaliųjų socialinės jungties nevyriausybinių organizacijų veikloje (NVO) bruožai, įvertinant pačių neįgaliųjų įsitraukimą į problemų sprendimo procesus. Atsižvelgiant į tai, jog pilietinės visuomenės vaidmuo ir jo poveikis neįgaliųjų atstovavimui visuomenėje sulaukia vis daugiau sociumo dėmesio - NVO orientuojasi į neįgaliųjų politikos kaitą. To pasėkoje atsiranda manančių, jog NVO nepakankamai atstovauja skurstančių asmenų interesus, jų skurdo mažinimo klausimais (Nelson-Nuñez, 2019). Viena iš svarbių neįgaliųjų socialinę jungtį skatinančių yra pastarųjų dalyvavimas sprendimų priėmimo procese per NVO.

Pranešimo tikslas – atskleisti negalią turinčių asmenų socialinę jungtį NVO veiklose, priimant juos įgalinančius sprendimus, bruožus.

Tyrimo metodai ir tyrimo dalyviai. Neįgaliųjų NVO nariai, aktyviai dalyvaujantys NVO veiklose. Taikant kokybinio tyrimo metodus, atskleisti socialinę jungtį ribojantys ir lengvinantys veiksniai, lemiantys neįgalių asmenų dalyvavimą sprendimų priėmimo procese.

Remiantis tyrimo duomenų analize, ribojantys socialinę jungtį veiksnys, tyrimo dalyvių vertinimu, į(si)traukiant į sprendimų priėmimo procesą, yra socialinę politiką formuojančių atstovų biurokratizmas. NVO nariai pabrėžė, jog valdžios atstovai ignoruoja juos ir vengia sąveikos su jais. Atskleisti socialinę jungtį lengvinantys veiksniai, įtraukiant neįgalius asmenis į problemų sprendimo procesus, kurį bene esmingiausiu laiko patys neįgalieji. Nustatyta, kad NVO nukreipia į dialogo plėtotę, į(si)traukiant neįgaliuosius į problemų sprendimus, yra orientavimasis į paramą neįgaliam asmeniui ir atsakomybę už NVO veiklą.

---

¹² Vytauto Didžiojo universitetas, Politikos mokslų ir diplomatijos fakultetas, doktorantė.

Kauno rajono bendruomenių įtaka vietos savivaldos socialiniam, kultūriniam ir ekonominiam vystymuisi

Darius Giedraitis¹³

Europos Tarybos Ministrų komitetas, atsižvelgdamas į tai, kad gyventojų dalyvavimas vietos viešajame gyvenime yra itin svarbus veiksnys demokratijai ir jos vystymuisi, o aktyvūs piliečiai – demokratijos gyvybės ir saugumo garantas, dar šio šimtmečio pradžioje paskelbė rekomendaciją, kuria valstybių narių vyriausybės skatina formuoti politiką, skirtą aktyvinti gyventojų dalyvavimą vietos viešajame gyvenime, gerinti teisinę sistemą, užtikrinančią gyventojų dalyvavimą, ir garantuoti, kad nacionaliniai teisės aktai suteiks teisę vietos ir regioninei valdžiai taikyti įvairius instrumentus, susijusius su gyventojų dalyvavimu.

Šiuolaikinė pilietinė visuomenė tapo tokia įtakinga, jog ji gali formuoti ar keisti demokratijos principus. Nors 2007-2016 metais Pilietinės visuomenės institutas atlikdavo Pilietinės galios indekso tyrimus, tačiau nuo 2016 metų daugiau neatlikta platesnių tyrimų šia tematika.

Vietos bendruomenių dalyvavimas savivaldos bei kaimynystės tvarkymo veiklos procesuose dažnai komplikuojasi dėl interesų tarp atskirų gyventojų grupių sankirtos. Kauno rajone, tokių įtampų kyla nemažai, nepaisant to, kad dauguma seniūnaičių, seniūnų ir teritorinių bendruomenių (bendruomenės centrų) vykdo įvairias aktyvias veiklas. Tokias įtampas dažniausiai nulemia visa eilė kompleksinių priežasčių. Todėl norint sukurti veiksmingą tiesioginio gyventojų įtraukimo valdymo sistemą arba tobulinti esamas praktikas yra svarbu suprasti atskirų organizuotų gyventojų grupių dalyvavimo savivaldoje ir tarpusavio sąveikų problemas, interesus ir jų sankirtas.

2019 metais tarp Kauno miesto ir rajono savivaldybių bei bendruomenių kilo priešprieša dėl referendumo organizavimo, siekiant prie Kauno miesto prijungti tam tikras Kauno rajono gyvenvietes. Vienos bendruomenės išreiškė aktyvų pasipriešinimą, kitos – aktyvų palaikymą tokiam prijungimui. Šio reiškinio priežastys ir problematika taip pat dar nėra mokliškai tyrinėtos, todėl šiame pranešime pristatomi tyrimo rezultatai apie Kauno rajono gyventojų įtraukimo į viešųjų sprendimų priėmimą formas ir jų veikimo problemas.

---

¹³ Vytauto Didžiojo Universitetas, Politikos mokslų ir diplomatijos fakultetas, Valstybės institucijų administravimo programa, II kurso magistrantas.

IV PARALELINĖ SESIJA.

14.00–15.50

Moderatorius: Vidmantas Vyšniauskas

**Diskutantai: Vytis Čubrinskas, Eugenijus Liutkevičius,
Renida Baltrušaitytė**

Darbinio gyvenimo ciklo ritualai kultūros darbuotojų bendruomenėje

Sigita Astikienė¹⁴

Tradacijų ir ritualų sąvoka kultūros darbuotojų gyvenime dažna ir daugiapasmė sąvoka. Čia susipina profesinis kultūros darbuotojo interesas perduoti kultūrinę tradiciją plačiajai visuomenei ir vidinis bendruomenės savitumas, socialinis gyvenimas, formuojantis atskirą kultūrinę erdvę. Dėl to aktualu pažvelgti, kaip tokioje terpėje kultūros darbuotojų bendruomenės ritualai išryškėja kaip atskiri kultūriniai reiškiniai arba susilieja į bendrus visuotinius ritualus ir šventes, ir kiek jos yra veikiamos politinių, istorinių ir kultūrinių sąlygų. Bibliotekose, muziejuose bei kultūros centruose gyvuoja įvairūs darbinio gyvenimo ciklo ritualai ir apeigos: naujo darbuotojo priėmimas, darbo stažo paminėjimai, apdovanojimų įteikimai, įvairių progų ir jubiliejų minėjimai, darbuotojo išlydėjimas į pensiją. Pagal organizacijų pobūdį, kolektyvo sutelktumą, tarpusavio santykius, politines bei socialines įtakas, kultūrinius reiškinius darbinio gyvenimo ciklo paminėjimai gali būti labai įvairūs savo tematika ir intensyvumu. Ryškiausiai darbinio gyvenimo ciklo ritualai pradėjo rasti sovietiniais metais, o dalis tada atsiradusių tradicijų tebetęsiamos ir šiandien, kitos jau nunykusios arba pakeistos naujomis, todėl šiandien aktualu atrasti priežastis ir prielaidas, nulėmusias šiuos pokyčius. **Pranešimo tikslas** – per praktikuojamų darbinių ritualų ir švenčių prizmę atskleisti kultūros darbuotojų bendruomenės tarpusavio socialinius ir kultūrinius ryšius, egzistuojančius nuo XX a. aštuntojo dešimtmečio iki dabartinių dienų.

---

¹⁴ Vytauto Didžiojo universitetas, Humanitarinių mokslų fakultetas, Kultūrų studijų katedra, Etnologijos krypties doktorantė.

Visapusiškas asmenybės ugdymas pagal Mečislovą Reinį

Nerijus Pipiras¹⁵

Mečislovas Reinys – viena labiausiai išsilavinusių tarpukario asmenybių. Grįžęs po studijų užsienyje, įgytas žinias stengėsi pritaikyti praktiškai, dirbdamas akademinį darbą, publikuodamas įvairius straipsnius tiek mokslinėje spaudoje, tiek publicistikoje. Ypatingai daug dėmesio skyrė visapusiškam asmenybės ugdymui. Pagal jį, šis procesas neapsiriboja mokykla. Ypatingą vietą čia užima šeima ir visuomenė. Todėl, pasak jo reikia stiprinti šeimos instituciją, suteikti šeimai daugiau galimybių ugdant asmenybę, atsispiriant įvairiems iššūkiams. Čia itin svarbus moralinis pagrindas, kuris padedamas būtent šeimoje. Šiandienos iššūkių kontekste M. Reinio mintys nepraradusios aktualumo, todėl ir pranešimo **tikslas** – pristatyti Mečislovo Reinio mintis apie visapusišką asmenybės ugdymą, išryškinant jų svarą dabarties perspektyvoje.

---

¹⁵ Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos doktorantas.

Kokybinio interviu metodo taikymo iššūkiai ir galimybės „vilko vaikų“ istorijos tyrimuose

Rūta Matimaitytė¹⁶

„Vilko vaikų“ sąvoka įprastai naudojama nusakyti ir apibrėžti asmenų grupę, kuri iš buvusios Rytų Prūsijos (dab. Kaliningradas) po Antrojo pasaulinio karo, pokariu, pateko į Lietuvos teritoriją. Šių asmenų ir bendruomenės pasakojimai unikalūs ir tam tikra prasme prilyginti fenomeno reiškiniui, kai mažamečiai vaikai dėl priešiškos aplinkybių kaip karas ir badas priversti pasitraukti į svetimos valstybės teritoriją ir joje bando sukurti visiškai naują tapatybę, tuo pat metu į užmarštį laikinai arba visam laikui išstumdami prisiminimus susijusius su trauminiais patyrimais.

Šios atminties bendruomenės tyrimų laukas gan kompleksiškas ir sudėtingas dėl pokario dokumentų fragmentiškumo jų išsidėstymo skirtingose valstybėse, tačiau kartu ir dėl tiriamosios grupės uždarumo ir vengimo dalintis prisiminimais. Todėl tiriant šį laikotarpį, neišvengiamai tenka pasitelkti ir kitų mokslų metodus. Taigi, istorikas atsidūręs tokiaame tyrimų lauke susiduria ir su tam tikrais iššūkiais, reikalaujančiais tarpdisciplininių žinių ir įrankių iš sociologijos ir psichologijos mokslų. Vienas iš tokių įrankių – kokybinis interviu metodas, padedantis istorikui užpildyti atsiradusias *baltas istorijos dėmes*.

Kokybinis interviu metodas, visų pirma, tampa reikšmingu duomenų įrankiu, padedančiu tyrėjui surinkti duomenis, kuriuos sudėtinga pasiekti dėl anksčiau minėtų priežasčių. Nepaisant interviu metodo teikiamų privalumų, šis metodas tampa ir nemenku iššūkiu, tiriant trauminės atminties grupę – vilko vaikus. Kaip pavyzdžiui, vienas iš didžiausių sunkumų su kuriuo susiduria tyrėjas – itin prastas dalies bendruomenės narių išsilavinimas ar jo nebuvimas, kuris neleidžia šiems asmenims reflektuoti ar nusakyti savo patirties.

---

¹⁶ Lietuvos istorijos instituto doktorantė, disertacijos tema: „Vaikų migraciją į Sovietų Lietuvą (1944-1960 metais): istorija, atmintis ir trauma“.

Engaged Anthropology: When Writing Becomes Political

Agnieška Avin¹⁷

In my conference paper I would like to elaborate on the issues which I encountered while carrying out my MA fieldwork research in 2020/21. I have realized that when it comes to vulnerable and disadvantaged groups, not only the topic of the research matters, yet also how and what one writes about the research object. In other words – knowledge is power. Producing knowledge through writing means giving power to the people, which are being written about. Moreover, as James Clifford claimed, ethnography is political. Writing anthropology is political. Thus the knowledge gained in the fieldwork can be used in public debates: to change the stereotypes, to give a voice to the voiceless, to change the dominating narrative. For me it is essential, in regards to Roma community studies, to transfer this knowledge beyond academia, to use it for advocating of Roma rights and for educating the society. Barbara Rose Johnston has even proposed the concept of the “anthropological citizen” - the anthropologist who serves as an advocate, a scribe documenting abuses, an advisor or a partner in advocacy. In my paper I would like to focus on the idea of engaged anthropology through my personal experience. I would like to reflect on different implications of it, to talk about ethics of representations of the researched communities, and to invite for a further discussion about various roles and duties of the anthropology outside the University.

---

¹⁷ Vytauto Didžiojo universiteto Sociologijos katedros Socialinės antropologijos programos II kurso magistrantė.

Application of Anthropological Knowledge in School Textbooks - Representations of Cultures

Kornelija Čepytė, Ugnė Barbora Starkutė¹⁸

We would like to present to conference participants the aspects of anthropology in practice – adopting anthropological knowledge into school textbooks, aimed to encourage more culturally-sensitive secondary education teaching materials. While working in formal and non-formal education fields, we found out that existing representations are not only incompatible with current anthropological knowledge but are actively reproducing Eurocentric discourses and stereotypes. Last summer “Anthropos” initiated appeal to National Education Agency on these issues. The initiative was well received by the National Education Agency, and was followed by seminar-discussion for writers of textbooks and evaluators of the curriculum. After the seminar we were asked to create a memo.

However, we met many challenges while advocating, preparing seminar, and memo materials on cultural representations from anthropological perspective. The issues arised from interdisciplinary context, limited scope of textbooks, and other aspects in the process. These required a lot of discussions and reflexivity sessions. Along the way, we started to treat the initiative as a fieldwork. Hence, we would like to share these challenges and interesting aspects we met during this process of advocacy and application of anthropological knowledge.

Antropologijos žinių taikymas mokyklos vadovėliuose – kultūrų reprezentavimas

Konferencijos dalyviams norėtume pristatyti antropologijos aspektus praktikoje - kultūriškai jautresnės mokomosios medžiagos ir vadovėlių kūrimą įtraukiant antropologiją ir jos perspektyvas. Dirbdamos formaliojo ir neformaliojo švietimo srityse pastebėjome, kad esamos kultūrų reprezentacijos yra ne tik nesuderinamos su dabartinėmis antropologinėmis žiniomis, bet ir aktyviai atkartoja eurocentriškus diskursus ir stereotipus. Todėl praėjusią vasarą „Anthropos“ parengė kreipimosi laišką Nacionalinei švietimo agentūrai. Ši iniciatyva buvo gerai sutikta – buvo suorganizuotas seminaras-diskusija vadovėlių rašytojams ir mokymo programų vertintojams. Po seminaro taip pat parengėme atmintinę apie „Kultūrų reprezentavimas: antropologinė perspektyva“.

Visgi, šios iniciatyvos metu susidūrėme su daugybe iššūkių. Problemos kilo iš tarpdisciplininio konteksto, ribotos vadovėlių apimties ir kitų proceso aspektų. Tam reikėjo daug diskusijų ir refleksijos sesijų. Galbūt dėl to pradėjome šią iniciatyvą traktuoti kaip lauko tyrimą. Taigi, konferencijoje norėtume pasidalinti šiais iššūkiais ir įdomesniais aspektais, su kuriais susidūrėme šiame advokatavimo ir antropologinių žinių taikymo procese.

---

¹⁸ Taikomosios antropologijos organizacija „Anthropos“.